

Универзитет „Гоце Делчев“
Филолошки факултет - Штип

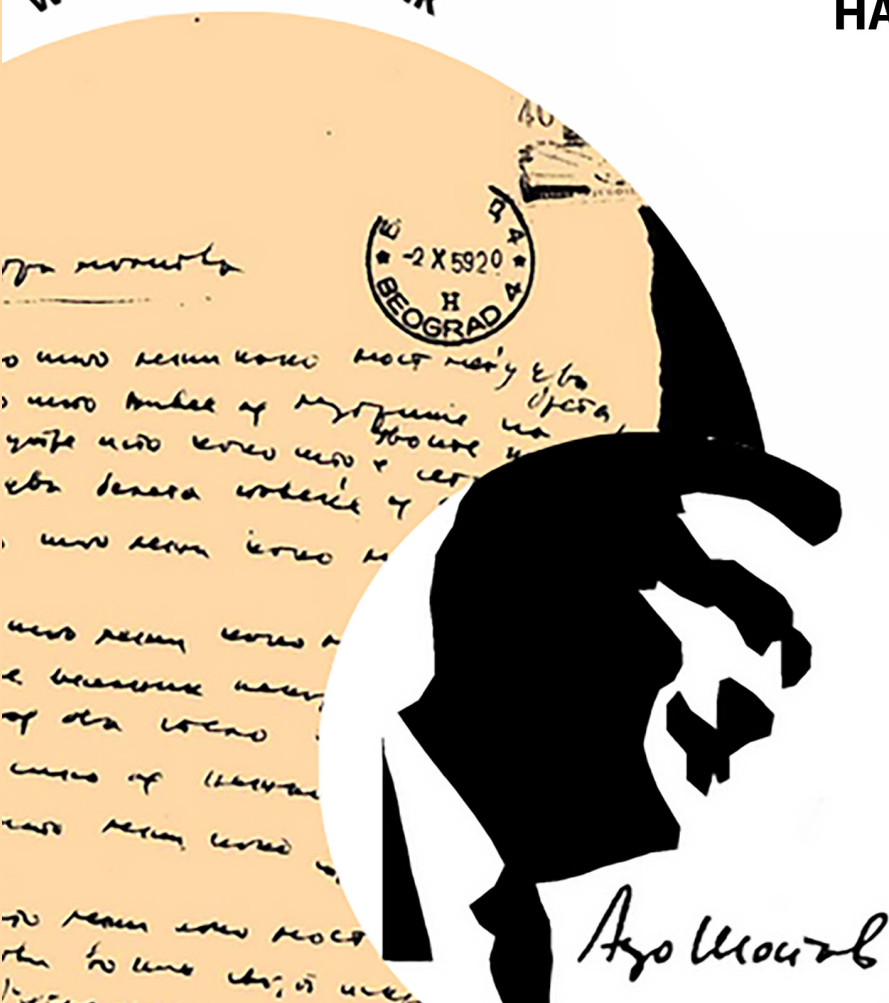
Меѓународна научна
конференција

25-26 мај 2023

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ

„СТО ГОДИНИ ОД РАЃАЊЕТО
НА АЦО ШОПОВ“

www.ff.ugd.edu.mk

Proceedings of the International Scientific Conference

100th Anniversary of the Birth of Aco Šopov

Faculty of Philology – Stip

May 25-26, 2023

Stip, 2023

За издавачот:

проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска

Издавачки совет:

Проф. д-р Дејан Мираковски
Проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска
Проф. д-р Светлана Јакимовска
проф. д-р Ева Ѓорѓиевска

Главен уредник:

проф. д-р Ева Ѓорѓиевска

Одговорен уредник:

доц. д-р Надица Негриевска

Лектор на македонски јазик:

м-р Лилјана Јовановска

Јазично уредување на англиски јазик:

доц. д-р Натка јанкова Алаѓозовска

Техничко уредување:

Славе Димитров

Издавач:

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Печати:

Печатница „2 Август“ - Штип

Тираж:

100

About the Publisher:

Prof. Lusi Karanikolova-Čočorovska, PhD

Editorial Council:

Prof. Dejan Mirakovski, PhD
Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD
Prof. Lusi Karanikolova-Čočorovska, PhD
Prof. Svetlana Jakimovska, PhD
Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Editor-in-Chief:

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Managing Editor:

Prof. Nadica Negrievska, PhD

Language Editor in Macedonian Language:

Liljana Jovanovska, MA

Language Editor in English Language:

Natka Jankova Alagjozovska, PhD

Technical Editor:

Slave Dimitrov

Publisher:

Goce Delcev University, Stip

Printing Office:

„August 2nd” - Stip

Number of copies :

100

Претседател на организациски одбор:

Проф. д-р Светлана Јакимовска (Филолошки факултет УГД-Штип)

Членови на организациски одбор:

проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска (Филолошки факултет УГД-Штип)

проф. д-р Ева Ѓорѓиевска (Филолошки факултет УГД-Штип)

проф. д-р Махмут Челик (Филолошки факултет УГД-Штип)

проф. д-р Јованка Денкова (Филолошки факултет УГД-Штип)

доц. д-р Весна Кожинкова (Филолошки факултет УГД-Штип)

доц. д-р Надица Негриевска (Филолошки факултет УГД-Штип)

доц. д-р Марија Гркова-Беадер (Филолошки факултет УГД-Штип)

м-р Марица Тасевска (Филолошки факултет УГД-Штип)

м-р Адријана Хаџи-Николова (Филолошки факултет УГД-Штип)

м-р Марија Тодорова (Филолошки факултет УГД-Штип)

Меѓународен научен одбор:

проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска (Филолошки факултет УГД-Штип)

проф. д-р Ева Ѓорѓиевска (Филолошки факултет УГД-Штип)

проф. д-р Светлана Јакимовска (Филолошки факултет УГД-Штип)

проф. д-р Махмут Челик (Филолошки факултет УГД-Штип)

проф. д-р Јованка Денкова (Филолошки факултет УГД-Штип)

проф. д-р Весна Кожинкова (Филолошки факултет УГД-Штип)

доц. д-р Надица Негриевска (Филолошки факултет УГД-Штип)

проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска (Филолошки факултет

„Блаже Конески“, УКИМ, Скопје)

проф. д-р Елка Јачева-Улчар (Институт за македонски јазик

„Крсте Мисирков“, УКИМ, Скопје)

проф. д-р Наташа Аврамовска, Институт за македонска литература,
УКИМ, Скопје;

д-р Емил Ниами (Рускиот центар при УКИМ)

проф. д-р Ана Илиевска (Универзитет Стенфорд, САД)

проф. д-р Златко Крамарик (Универзитет Јосип Јурај Штросмајер
во Осиек, Хрватска)

проф. д-р Борјана Прошев-Оливер (Универзитет во Загреб, Хрватска)

проф. д-р Елена Дараданова (Универзитет во Софија, Бугарија)

проф. д-р Рајка Глушица (Универзитет на Црна Гора)

проф. д-р Татјана Ѓуришиќ-Беќановиќ (Универзитет на Црна Гора)

проф. д-р Намита Субиото (Универзитет во Љубљана, Словенија)

проф. д-р Мета Лах (Универзитет во Љубљана, Словенија)

проф. д-р Татјана Ѓурин (Универзитет во Нови Сад, Србија)

President of the organization board:

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Organization Board members:

Prof. Lusi Karanikolova-Čočorovska, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Prof. Eva Gjorgjievaska, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Prof. Mahmut Čelik, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Prof. Jovanka Denkova, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Prof. Vesna Kožinkova, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Prof. Nadica Negrievska, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Prof. Marija Grkova – Beader, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Marica Tasevska, MA (Faculty of Philology UGD Štip)

Adrijana Hadži-Nikolova, MA (Faculty of Philology UGD Štip)

Marija Todorva, MA (Faculty of Philology UGD Štip)

International Scientific Board:

Prof. Lusi Karanikolova-Čočorovska, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Prof. Eva Gjorgjievaska, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Prof. Mahmut Čelik, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Prof. Jovanka Denkova, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Prof. Vesna Kožinkova, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Prof. Nadica Negrievska, PhD (Faculty of Philology UGD Štip)

Prof. Vesna Mojsova-Čepiševska, PhD (Faculty of Philology
"Blaže Koneski", UKIM, Skopje)

Prof. Elka Jačeva-Ulčar, PhD (Institute for Macedonian literature
"Krstev Misirkov", UKIM, Skopje)

Prof. Nataša Avramovska (Institute for Macedonian literature "Krstev Misirkov",
UKIM, Skopje)

dr. Emil Niami (Russian Center UKIM)

Prof. Ana Ilievaska, PhD (Stanford University, USA)

Prof. Zlatko Kramarić, PhD (University of Osijek, Croatia)

Prof. Borjana Prošev-Oliver, PhD (University of Zagreb, Croatia)

Prof. Elena Daradanova, PhD (Sofia University, Bulgaria)

Prof. Rajka Glušica, PhD (University of Montenegro)

Prof. Tatjana Đurišić-Bečanović, PhD (University of Montenegro)

Prof. Namita Subioto, PhD (University of Ljubljana, Slovenia)

Prof. Meta Lah, PhD (University of Ljubljana, Slovenia)

Prof. Tatjana Đurin, PhD (University of Novi Sad, Serbia)

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

821.163.3-05(062)

МЕЃУНАРОДНАТА научна конференција „Сто години од раѓањето на Ацо Шопов“
(2023 ; Штип)

Зборник на трудови од Меѓународната научна конференција „Сто години од раѓањето на Ацо Шопов“ Филолошки факултет - Штип 25-26 мај, 2023 / [главен уредник Ева Ѓорѓиевска ; одговорен уредник Надица Негриевска. - Штип : Универзитет “Гоце Делчев”, 2023

Начин на пристапување (URL): <https://js.ugd.edu.mk/index.php/SGRAS/>. - Текст во ПДФ формат, содржи 529 стр. - Наслов преземен од екранот. - Опис на изворот на ден 05.12.2023. - Текст на мак. и англ. јазик. - Библиографија кон трудовите. - Abstract

ISBN 978-608-277-017-8

а) Шопов, Ацо, 1923-1982 -- Собири

COBISS.MK-ID 62551557

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ**

**Зборник на трудови од
Меѓународната научна конференција
„Сто години од раѓањето на Ацо Шопов“
Филолошки факултет - Штип
25-26 мај, 2023**

Штип, 2023

ПРЕДГОВОР

Во овој Зборник се поместени рефератите прочитани на Меѓународната научна конференција „Сто години од раѓањето на Ацо Шопов“ која се одржа на 25 и 26 мај 2023 година, на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Целта на настанот беше, на стогодишнината од неговото раѓање, да му се оддаде почит на овој наш голем поет токму во неговиот роден град, но и повторно да се нурне во океанот на неговото извонредно творештво.

Во таа смисла, Зборникот, со бројните реферати, претставува уште една порта низ која влегуваме во светот на Ацо Шопов, во светот на еден од најзначајните поети на македонската книжевност. Шопов за нас денес не е само име, тој е волшебник кој со зборовите создава убост и магија. Секој негов стих е зрак поетско (црно) сонце, кое продира и до вртокот на зборот, и до жената и до љубовта, и до најмрачните агли на човековиот микрокосмос, но и до суштината на неговото постоење. Темите, значи, во неговата поезија се разновидни. Тој го истражува македонскиот идентитет низ суптилната испреплетеност на македонскиот јазик, историја и традиција. Неговите стихови неретко се појат на вртокот на народната поезија, оживувајќи го и воспевувајќи го на тој начин македонското богато културно наследство. Но, неговата поезија не е само општествено ангажирана, таа е и длабоко интимна. За Шопов стиховите се алатка со која ги истражува емотивните нијанси на љубовта, па, низ личното искуство, неретко ги осветлува универзалните аспекти на оваа сложена емоција. Сепак, во неговото творештво, љубовта не е олицетворена само во еросот, тој неа ја пронаоѓа и во природата чии пејзажи, сезони и смени стануваат симбол на животот и на неговата таинственост. Длабоката интроспективност на стиховите дозволува неговата поезија да се окарактеризира како филозофска, егзистенцијалистичка, бидејќи тој размислува за човечката судбина, смислата на животот и за предизвиците на постоењето воопшто. Од друга страна, поради употребата на метафори и на симболи кои го дополнуваат богатството и многуслојноста на стиховите, тој е нарекуван надреалист и симболист. Конечно, Шопов е мајстор на јазичната иновација, тој виртуозно ги користи постојните јазични техники, но создава и нови јазични изрази што дополнително го збогатуваат поетскиот исказ.

Токму затоа, неговото творештво лебди неуништуливо низ ткивото на времето, токму затоа неговата поезија и денес е предизвик за анализа и на лингвистите и на теоретичарите на литературата, но и на традуктолозите и на методичарите на настава. Ова го потврдуваат и бројните трудови (вкупно

43) објавени во Зборникот, поделени во 5 теми: лингвистика, книжевност, традуктологија, Шопов за светот/светот за Шопов и Шопов во наставата по македонски јазик.

Во поглавјето посветено на лингвистиката, трудовите истражуваат различни аспекти на Шоповата поезија, поаѓајќи од јазични иновации и семантичко-етимолошки анализи до анализи на колороними, на фигуративниот интензитет и на јазичните отстапки во неговата поезија. Во ова поглавје објавени се трудовите на: Јачева-Улчар, *Јазичните иновации и изрази во функција на стихот*; Цветановски, *Небиднината како мотив за семантичко-етимолошка анализа на поетскиот јазик на Ацо Шопов*; Чиварзина, *Анализа на колороними во поезијата на Ацо Шопов*; Цветаноска, *Интерпретација на фигуративниот интензитет на ниво на содржината во поезијата на Ацо Шопов* и Олумчева, *Јазичните отстапки во поезијата на Ацо Шопов*.

Трудовите од поглавјето посветено на книжевноста проучуваат различни аспекти на Шоповото наследство. Метапоетскиот карактер на неговите стихови, местоположбата на Македонија во поезијата, интимната лирика и поетската онтологија се само дел од темите што се разгледуваат. Трудовите исто така се осврнуваат и на историскиот контекст и на македонската култура во стиховите на Шопов, заокружувајќи ја сликата за неговото значење во македонската книжевност.

Во ова поглавје Младеноски се осврнува на *Метапоетските стихова на Ацо Шопов*, додека Мојсова-Чепишевска и Иван Антоновски се прашуваат *Каде е Македонија во поезијата на Ацо Шопов?* Капушевска-Дракулевска се прашува *Како се моли со тело?* додека Караниколова-Чочоровска ја послушува *Морфологијата на тишината*. Ѓорѓиевска ја проучува *Поетската онтологија на Ацо Шопов* додека Стојановски размислува за *Ацо Шопов и црното сонце*. Трудот на Ристова-Михајловска е насловен *Поезијата на Ацо Шопов низ библиографските единици на одредени европски електронски бази*, *Шопов и Штип – нераскинлива нитка* додека Костадиновиќ ги проучува *Компаративните пристапи кон поезијата на Ацо Шопов и Бранко Миљкович во српската книжевна критика*. Ковилоски го проучува *Ацо Шопов на страниците на списанието „Нов ден“* додека Витанова-Рингачева се интересира за *Човекот како метафора во поезијата на Ацо Шопов*. Николовска се осврнува на *Минијатурите на Ацо Шопов*, а, пак, Игнатовска-Димитрова на *Вонвременската димензија на поетската реч на Ацо Шопов*. Предмет на интерес на Иванова се *Метафората и метонимијата во поезијата на Ацо Шопов*, а на Јовановска *Интимната лирика на Ацо Шопов*. Витанова-Рингачева и Мицева ги анализираат *Литературните гледишта на Ацо Шопов*, а Китанов *Првите творби на ученикот Ацо Шопов*.

Во делот посветен на традуктологијата се разгледува прелевањето на

Шоповата поезија на различни светски јазици и тоа англиски, француски, италијански, турски и руски јазик. Во ова поглавје Форестер зборува за Патеки кон светот: „Раѓање на зборот“ од Ацо Шопов во различни преводи, а Леонтиќ се осврнува на Препевите на поезијата на Ацо Шопов на турски јазик. Јакимовска го опишува Пулсот на Озирис во препевот на песната „Грозомор“ од Ацо Шопов на француски и на англиски јазик, додека Караниќиќ-Јосимовска и Ѓурчинова ја проучуваат Постапката „очудување“ во препејувањето на Ацо Шопов на италијански јазик. Бабамова ги проучува Елементите на егзотизам во некои препеви на Ацо Шопов од француски на македонски јазик – осврт кон препеви на поезијата на Леополд Седар Сенгор, а Маролова и Кузмановска Застапеноста на суфиксните деривати во поезијата на Ацо Шопов и нивни преводни еквиваленти во германскиот јазик. Конечно, Ниами се осврнува на Препевите на поезијата на Ацо Шопов на руски јазик.

Проучувањето на препевите на поезијата на овој наш поет означува и вовед во анализата на неговото влијание во пошироки светски рамки и анализа на Шопов како поет на човекот, на светот. Затоа следното поглавје е насловено Шопов за светот – светот за Шопов и во него Дараданова се осврнува на Рецепцијата на Ацо Шопов во Бугарија (во контекст на рецепцијата на македонската литература по 1990 година). Кожинкова говори за Хетеролошките аспекти во поезијата на Ацо Шопов, Шутаров за Културната дипломатија и Ацо Шопов, а Челик, Котева и Шаини за Претставувањето на уметноста на Ацо Шопов на турските читатели. Влијанието на Шопов во Словачка и во Словенија се разгледува во трудовите на Танески Ацо Шопов во словачкиот книжевен и културен ареал и на Субиото Ацо Шопов во словенечката културна средина. Стојановска зборува за Песна на црната жена од Ацо Шопов во контекст на деколонизацијата и постколонијализмот, а трудот на Кукубајска е насловен Локален активизам, универзални идеи. Тричковска и Буљановиќ-Симоновиќ говорат за Ацо Шопов во унгарската и српска книжевност, Стојменска-Елзесер за Космополитската поетска визија на Ацо Шопов, а Георгиевска ги анализира Африканските мотиви во поезијата на Ацо Шопов.

Делото на Шопов поради својата вонвременска убавина останува да биде звезда-водилка на македонската младина и затоа тоа и денес е дел од македонскиот образовен систем. Во таа смисла, последното поглавје во Зборникот е посветено на Ацо Шопов во наставата по македонски јазик. Во него Димитриева-Ѓорѓиевска се осврнува на Ацо Шопов во наставата по македонски јазик и литература во средното образование, а Камчева – Панова на Хуманизација на личноста на ученикот преку поезијата на Ацо Шопов. Гркова-Беадер зборува за Животот и творештвото на Ацо Шопов во наставата по македонски јазик, а Даниловска и Спасовска за Поетскиот опус на Ацо Шопов во учебниците по македонски јазик и литература.

Вака изгледа ова патување низ космосот на Шоповата мисла, овој заеднички обид да се осознаат различните аспекти на неговата поезија, неговата јазична иновативност, литературна длабочина и културна и образовна релевантност. Се надеваме дека со овој Зборник на трудови ќе придонесеме во разбирањето на неговото богато наследство, но и и ќе поттикнеме нови истражувачи да ги следат овие патеки кон непресушниот извор на неговиот поетски гениј.

На крај, должни сме да ја искажеме нашата благодарност на сите автори кои со својот труд дадоа придонес во создавањето на Зборникот, на членовите на Организацискиот одбор на конференцијата и на Уредувачкиот одбор на Зборникот. Благодарност и до учесниците на пленарната сесија, од кои дел се вклучија и од странство, како и до членовите на семејството на Шопов, кои со своите излагања ни го доближија не само поетот, туку и човекот Шопов. Се надеваме дека на овој начин, поетските дела на Шопов и понатаму ќе го осветлуваат литературниот и културен пејзаж на Македонија.

Проф. д-р Светлана ЈАКИМОВСКА

СОДРЖИНА / CONTENT

ЛИНГВИСТИКА / LINGUISTICS

25 Елка Јачева-Улчар

ЈАЗИЧНИТЕ ИНОВАЦИИ И ИЗРАЗИ ВО ФУНКЦИЈА НА СТИХОТ
(врз примери од поезијата на Ацо Шопов)

Elka Jačeva-Ulčar

LINGUISTIC INNOVATIONS AND EXPRESSIONS OF THE VERSE
(based on examples of Aco Šopov's poetry)

33 Гоце Цветановски

НЕБИДНИНАТА КАКО МОТИВ ЗА СЕМАНТИЧКО-ЕТИМОЛОШКА АНАЛИЗА
НА ПОЕТСКИОТ ЈАЗИК НА АЦО ШОПОВ

Goce Cvetanovski

SEMANTIC ETYMOLOGICAL ANALYSIS OF THE "NOT-BEING" MOTIF OF ACO
ŠOPOV'S POETRY

43 Александра Чиварзина

АНАЛИЗА НА КОЛОРОНИМИ ВО ПОЕЗИЈАТА НА АЦО ШОПОВ

Alexandra Chivarzina

ANALYSIS OF COLORNYMS IN ACO ŠOPOV'S POETRY

55 Атина Цветаноска

ИНТЕРПРЕТАЦИЈА НА ФИГУРАТИВНИОТ ИНТЕНЗИТЕТ НА НИВО НА
СОДРЖИНАТА ВО ПОЕЗИЈАТА НА АЦО ШОПОВ

Atina Cvetanoska

FIGURATIVE INTENSITY INTERPRETATION OF ACO ŠOPOV'S POETRY CONTENT

73 Мери Олумчева

ЈАЗИЧНИТЕ ОСТАПКИ ВО ПОЕЗИЈАТА НА АЦО ШОПОВ

Meri Olumčeva

LINGUISTIC DEVIATIONS IN ACO ŠOPOV'S POETRY

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

83 Ранко Младеноски

МЕТАПОЕТСКИТЕ СТИХОВИ НА АЦО ШОПОВ

Ranko Mladenoski

THE METAPOETICS IN ACO ŠOPOV'S VERSES

- 97 Весна Мојсова-Чепишевска, Иван Антоновски**
КАДЕ Е МАКЕДОНИЈА ВО ПОЕЗИЈАТА НА АЦО ШОПОВ?
Vesna Mojsova-Čepiševska, Ivan Antonovski
WHERE IS MACEDONIA IN ACO ŠOPOV'S POETRY?
- 109 Лидија Капушевска-Дракулевска**
КАКО СЕ МОЛИ СО ТЕЛО?
(Ацо Шопов, „Молитви на моето тело“)
Lidija Kapuševska-Drakulevska
HOW TO PRAY WITH YOUR BODY?
(Ацо Šopov, "Prayers of my body")
- 117 Луси Караниколова-Чочоровска**
МОРФОЛОГИЈА НА ТИШИНАТА
Lusi Karanikolova-Čočorovska
MORPHOLOGY OF SILENCE
- 133 Ева Ѓорѓиевска**
ПОЕТСКАТА ОНТОЛОГИЈА НА АЦО ШОПОВ
Eva Gjorgjievska
ACO ŠOPOV'S ONTOLOGY OF POETRY
- 151 Андреј Стојановски**
АЦО ШОПОВ И ЦРНОТО СОНЦЕ
Andrej Stojanovski
ACO ŠOPOV AND THE BLACK SUN
- 159 Милена Ристова-Михајловска**
ПОЕЗИЈАТА НА АЦО ШОПОВ НИЗ БИБЛИОГРАФСКИТЕ ЕДИНИЦИ НА
ОДРЕДЕНИ ЕВРОПСКИ ЕЛЕКТРОНСКИ БАЗИ.
ШОПОВ И ШТИП – НЕРАСКИНЛИВА НИТКА
Milena Ristova-Mihajlovska
ACO ŠOPOV'S POETRY THROUGH THE BIBLIOGRAPHIES OF PARTICULAR
EUROPEAN ELECTRONIC DATABASES. ACO ŠOPOV AND ŠTIP – THE
UNBROKEN TREAD
- 171 Данијела Д. Костадиновиќ**
КОМПАРАТИВНИ ПРИСТУПИ ПОЕЗИЈИ АЦЕ ШОПОВА И БРАНКА
МИЉКОВИЌА У СРПСКОЈ КЊИЖЕВНОЈ КРИТИЦИ
Danijela D. Kostadinovič
COMPARATIVE APPROACH OF ACO ŠOPOV AND BRANKO MILJKOVIĆ'S
POETRY IN SERBIAN LITERARY CRITICISM

- 185 Славчо Ковилоски**
АЦО ШОПОВ НА СТРАНИЦИТЕ НА СПИСАНИЕТО *НОВ ДЕН*
Slavčo Koviloski
ACO ŠOPOV ON THE PAGES OF *NEW DAY* MAGAZINE
- 191 Ана Витанова-Рингачева**
ЧОВЕКОТ КАКО МЕТАФОРА ВО ПОЕЗИЈАТА НА АЦО ШОПОВ
Ana Vitanova-Ringačeva
THE METAPHOR OF MAN IN THE POETRY OD ACO ŠOPOV
- 201 Виолета Николовска**
МИНИЈАТУРИТЕ НА АЦО ШОПОВ
Violeta Nikolovska
THE MINIATURES OF ACO ŠOPOV
- 211 Христина Игнатовска-Димитрова**
ВОНВРЕМЕНСКАТА ДИМЕНЗИЈА НА ПОЕТСКАТА РЕЧ НА АЦО ШОПОВ
Hristina Ignatovska-Dimitrova
THE ETERNAL DIMENSION OF ACO ŠOPOV'S POETRY
- 229 Лилјана Јовановска**
ИНТИМНАТА ЛИРИКА НА АЦО ШОПОВ
Liljana Jovanovska
INTIMATE LYRICISM OF ACO ŠOPOV
- 239 Марија Иванова**
МЕТАФОРАТА И МЕТОНИМИЈАТА ВО ПОЕЗИЈАТА НА АЦО ШОПОВ
Marija Ivanova
METAPHOR AND METHONYMY IN ACO ŠOPOV'S POETRY
- 249 Ана Витанова-Рингачева, Сузана Мицева**
ЛИТЕРАТУРНИТЕ ГЛЕДИШТА НА АЦО ШОПОВ
Ana Vitanova-Ringačeva, Suzana Miceva
LITERATURE ASPECTS OF ACO ŠOPOV
- 257 Блаже Китанов**
ПРВИТЕ ТВОРБИ НА УЧЕНИКОТ ШОПОВ
Blaze Kitanov
THE PRIME WORKS OF THE STUDENT ACO ŠOPOV

ТРАДУКТОЛОГИЈА / TRANSLATION

- 273 Sibelan Forrester**
PATHS INTO THE WORLD: ACO ŠOPOV'S "BIRTH OF THE WORD" IN MULTIPLE TRANSLATIONS
- 287 Марија Леонтиќ**
ПРЕПЕВИТЕ НА ПОЕЗИЈАТА НА АЦО ШОПОВ НА ТУРСКИ ЈАЗИК
Marija Leontikj
TURKISH ADAPTATIONS OF ACO ŠOPOV'S POETRY
- 305 Светлана Јакимовска**
ПУЛСОТ НА ОЗИРИС ВО ПРЕПЕВОТ НА ПЕШНАТА ГРОЗОМОР ОД АЦО ШОПОВ НА ФРАНЦУСКИ И НА АНГЛИСКИ ЈАЗИК
Svetlana Jakimovska
OSIRIS' PULSE IN THE FRENCH AND ENGLISH TRANSLATION OF THE POEM HORRORDEATH
- 321 Јована Караникиќ Јосимовска, Анастасија Ѓурчинова**
ПОСТАПКАТА „ОЧУДУВАЊЕ“ ВО ПРЕПЕЈУВАЊЕТО НА АЦО ШОПОВ НА ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК
Jovana Karanikikj Josimovska, Anastasija Gjurčinova
THE "ESTRANGEMENT" TECHNIQUE IN THE ADAPTATIONS OF ACO ŠOPOV'S POETRY IN ITALIAN LANGUAGE
- 341 Ирина Бабамова**
ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ЕГЗОТИЗАМ ВО НЕКОИ ПРЕПЕВИ НА АЦО ШОПОВ ОД ФРАНЦУСКИ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК (осврт кон препеви на поезијата на Леополд Седар Сенгор)
Irina Babamova
THE ELEMENTS OF EGZOTISM IN SOME ADAPTATIONS OF ACO ŠOPOV'S POETRY FROM FRENCH TO MACEDONIAN LANGUAGE
(A Review of the Adaptations of Léopold Sédar Senghor's Poetry)
- 351 Даринка Маролова, Драгана Кузмановска**
ЗАСТАПЕНОСТА НА СУФИКСНИТЕ ДЕРИВАТИ ВО ПОЕЗИЈАТА НА АЦО ШОПОВ И НИВНИ ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК
Darinka Marolova, Dragana Kuzmanovska
ANALYSIS OF DERIVATIONAL SUFFIXES IN ACO ŠOPOV'S POETRY AND THEIR TRANSLATIONS IN GERMAN LANGUAGE

- 361 Емил Ниами**
ПРЕПЕВИТЕ НА ПОЕЗИЈАТА НА АЦО ШОПОВ НА РУСКИ ЈАЗИК
Emil Niami
THE ADAPTATIONS OF ACO ŠOPOV'S POETRY IN RUSSIAN LANGUAGE

**ШОПОВ ЗА СВЕТОТ – СВЕТОТ ЗА ШОПОВ/
ŠOPOV FOR THE WORLD – THE WORLD FOR ŠOPOV**

- 371 Елена Дараданова**
РЕЦЕПЦИЈА НА ТВОРЧЕСТВОТО НА АЦО ШОПОВ В БЪЛГАРИЈА (В
КОНТЕКСТА НА РЕЦЕПЦИЈАТА НА МАКЕДОНСКАТА ЛИТЕРАТУРА СЛЕД 1990
г.)
Elena Daradanova
THE RECEPTION OF ACO ŠOPOV'S WORK IN BULGARIA (in the context of the
reception of Macedonian literature after 1990)
- 383 Весна Кожинкова**
ХЕТЕРОЛОШКИТЕ АСПЕКТИ ВО ПОЕЗИЈАТА НА АЦО ШОПОВ
Vesna Kožinkova
HETEROLOGY ASPECTS OF ACO ŠOPOV'S POETRY
- 395 Васко Шутаров**
КУЛТУРНАТА ДИПЛОМАТИЈА И АЦО ШОПОВ
Vasko Šutarov
CULTURAL DIPLOMACY AND ACO ŠOPOV
- 407 Mahmut Çelik, İvana Koteva, Refide Şaini**
ATSO ŞOPOV'UN SANATINI TÜRK OKURLARINA TANITMAK
Mahmut Çelik, İvana Koteva, Refide Şaini
REPRESENTING ACO ŠOPOV'S ART TO THE TURKISH READERS
- 415 Звонко Танески**
АЦО ШОПОВ ВО СЛОВАЧКИОТ КНИЖЕВЕН И КУЛТУРЕН АРЕАЛ
Zvonko Taneski
ACÓ ŠOPOV IN THE SLOVAK LITERATURE AND CULTURAL RANGE
- 423 Намита Субиото**
АЦО ШОПОВ ВО СЛОВЕНЕЧКАТА КУЛТУРНА СРЕДИНА
Namita Subioto
ACÓ ŠOPOV IN THE SLOVENIAN CULTURAL SURROUNDING

- 437 Радица Стојановска**
ПЕСНА НА ЦРНАТА ЖЕНА ОД АЦО ШОПОВ ВО КОНТЕКСТ НА
ДЕКОЛОНИЈАЛИЗМОТ И ПОСТКОЛОНИЈАЛИЗМОТ
Radica Stojanovska
THE BLACK WOMAN SONG BY ACO ŠOPOV IN THE CONTEXT OF
DECOLONIALISM AND POSTCOLONIALISM
- 451 Марија Емилија Кукубајска**
ЛОКАЛЕН АКТИВИЗАМ, УНИВЕРЗАЛНИ ИДЕИ
Marija Emilija Kukubajska
LOCAL ACTIVISM, UNIVERSAL AIMS
- 463 Јелена Р. Тричковска, Сандра П. Буљановић-Симоновић**
АЦО ШОПОВ У МАЂАРСКОЈ И СРПСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ
Tričkovska, Jelena, Sandra Buljanović Simonović
ACO ŠOPOV IN HUNGARIAN AND SERBIAN LITERATURE
- 475 Лорета Георгиевска**
АФРИКАНСКИТЕ МОТИВИ ВО ПОЕЗИЈАТА НА АЦО ШОПОВ
Loreta Georgievska
AFRICAN MOTIFS IN ACO ŠOPOV'S POETRY
- 481 Соња Стојменска-Елзесер**
КОСМОПОЛИТСКАТА ПОЕТСКА ВИЗИЈА НА АЦО ШОПОВ
Sonja Stojmenska-Elzeser
COSMOPOLITAN POETIC VISION OF ACO ŠOPOV
- АЦО ШОПОВ ВО НАСТАВАТА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК/
ACO ŠOPOV IN MACEDONIAN LANGUAGE TEACHING**
- 489 Марина Димитриева-Ѓорѓиевска**
АЦО ШОПОВ ВО НАСТАВАТА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА ВО
СРЕДНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
Marina Dimitrieva-Gjorgjievska
ACO ŠOPOV'S POETRY IN MACEDONIAN LANGUAGE AND LITERATURE
TEACHING
- 503 Лидија Камчева-Панова**
ХУМАНИЗАЦИЈА НА ЛИЧНОСТА НА УЧЕНИКОТ ПРЕКУ ПОЕЗИЈАТА НА АЦО
ШОПОВ
Lidija Kamceva-Panova
HUMANIZATION OF THE STUDENT'S PERSONALITY THROUGH THE POETRY
OF ACO ŠOPOV

- 509 Марија Гркова-Беадер**
ЖИВОТОТ И ТВОРЕШТВОТО НА АЦО ШОПОВ ВО НАСТАВАТА ПО
МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
Marija Grkova-Beader
LIFE AND WORK OF ACO ŠOPOV IN MACEDONIAN LANGUAGE TEACHING
- 517 Марина Даниловска, Марина Спасовска**
ПОЕТСКИОТ ОПУС НА АЦО ШОПОВ ВО УЧЕБНИЦИТЕ ПО МАКЕДОНСКИ
ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА
Marina Danilovska, Marina Spasovska
THE POETRY OF ACO ŠOPOV IN THE TEXTBOOKS OF MACEDONIAN
LANGUAGE AND LITERATURE

ЖИВОТОТ И ТВОРЕШТВОТО НА АЦО ШОПОВ ВО НАСТАВАТА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

д-р Марија Гркова-Беадер¹

¹д-р, Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип,
marija1.grkova@ugd.edu.mk

Апстракт: Разгледувајќи ги Наставните програми и учебниците по предметот Македонски јазик за основното и за средното образование наидуваме на неговото име – името Ацо Шопов. Тој е застапен како методичка единица кон последните години од деветгодишното основно образование (во VII, VIII и во IX одд.), како и во средното образование: во III година – во тригодишното средно стручно образование; во IV година – реформирано гимназиско образование; во IV година – средно стручно образование со четиригодишно траење; и во програмата за IV година за учениците од другите заедници.

По овој повод правиме обид да ги разгледаме сите методички единици поврзани со Шопов и нивната соодветна застапеност во актуелните учебници по предметот Македонски јазик.

Клучни зборови: *Ацо Шопов, наставата по Македонски јазик, наставни програми, учебници по Македонски јазик, основно и средно образование*

Нашиот сограѓанин, Ацо Шопов, е роден во Штип кон крајот на 1923 година. Основно и средно образование завршил во родниот град, а Филозофски факултет – отсек чиста филозофија – во Скопје.

Познато е дека учествувал во Народноослободителната борба (НОБ) и дека е носител на „Партизанска споменица 1941“. Неговите заслуги се овековечени со бројни ордени: „Орден за храброст“, „Орден братство-единство од I ред“, „Орден на Републиката со сребрен венец“ (1961 г.), „Орден на трудот со црвено знаме“ (1969 г.), „Осмоноемвриска награда“ (1974 г.), „Орден заслуги за народ со златна ѕвезда“ (1974 г.) и други.

Неговото име го среќаваме и како раководител и уредник на неколку публикации и списанија, како што се: партизанската публикација „Огин“, списанијата „Иднина“, „Нов ден“, „Млад борец“, „Хоризонт“, „Современост“ и на сатиричниот неделник „Остен“.

Шопов бил првиот директор на книгоиздателството „Кочо Рацин“ (подоцна преименувано во „Македонска книга“). Познато е дека бил амбасадор на СФР Југославија во Сенегал. Бил претседател на Републичката комисија за културни врски со странство, и со оваа функција ја завршува својата кариера. Претходно, бил избран за еден од првите редовни членови на Македонската академија на науките и уметностите, како и за дописен член на Српската академија на науките и уметностите.

Но, кога станува збор за животот и за творештвото на Шопов, пред сè, треба да се осврнеме кон книжевноста, кон убавата поезија.

Шопов се среќава и во улога на прв претседател на Советот на Струшките вечери на поезијата, неколкупати бил претседател во Друштвото на писателите на Македонија, во Координациониот одбор на Сојузот на писателите на Југославија и во Сојузот на преведувачите на Југославија.

Како поет се истакнува по тоа што ја објавува првата збирка на македонски јазик во слободна Македонија во 1944 година. Тоа е збирката „Песни“, а со неа ги отвора портите на современата поезија. За своите дела, Шопов е наградуван со голем број признанија, како што се: „Кочо Рацин“ — за стихозбирките: „Слеј се со тишината“ (1956 г.), „Ветрот носи убаво време“ (1957 г.) и „Гледач во пепелта“ (1970); „11 Октомври“ — за препевот на „Хамлет“ (1960 г.) и за животното дело (1981 г.); „Змаеви детски игри“, за препевот на песните на Јован Јовановиќ-Змај (1967 г.); „Браќа Миладиновци“, за збирката „Песна на црната жена“ (1977 г.).

Тоа што остава посебен белег во поезијата во светот е преведувањето на неговите збирки на многубројни јазици, но и неговите препеви на дел од светските класики: „Хамлет“, „Сирано де Бержерак“ и „Сид“, како и поезија од Вилијам Шекспир, Леополд Седар Сенгор, Јован Јовановиќ-Змај, Мирослав Крлежа, Драгутин Тадијановиќ, Изет Сарајлиќ, Григор Витез, Отон Жупанчич...

Од сè што наведовме погоре, иако оскудно во однос на целата содржина за која може да се пишува, а го опфаќа името Шопов, ни станува јасно зошто е неопходно неговото име да се среќава и во учебниците по Македонски јазик во основното и во средното образование.

По овој повод, ќе ги разгледаме актуелните учебници по Македонски јазик за основното и за средното образование, и ќе направиме обид да ги анализираме сите содржини што се однесуваат за животот и за делото на Ацо Шопов низ учебниците. Преку оваа анализа имаме за цел да покажеме дали овие содржини се соодветно застапени.

Ацо Шопов во Наставните програми по Македонски јазик

При разгледувањето на Наставните програми¹ по Македонски јазик се констатираше дека методички единици за Шопов се обработуваат во: III година средно стручно образование со тригодишно траење; IV година – реформирано гимназиско образование; IV година – средно стручно образование со четиригодишно траење и IV година – за учениците од другите заедници.

Потребно е да се нагласи дека во сите Наставните програми по Македонски јазик методичката единица за Шопов е разгледана во програмското подрачје Литература.

Според Наставната програма по Македонски јазик за III година средно стручно образование со тригодишно траење во делот Цели што треба да се реализираат е наведено:

- да ги интерпретира доминантните одлики во лириката на Ацо Шопов;
- да применува теоретски знаења од литературата (стилски фигури, лирска поезија).

Се анализираат песните „Тишина“, „Очи“, „Раѓање на зборот“.

Во Наставната програма за IV година – реформирано гимназиско образование е наведено:

- ја претставува лириката во рамките на литературата;
- сумарно ја опишува нејзината „трансформација“ од антички времиња до денес;
- селективно ги набројува клучните точки во историјата на родот лирика во македонската литература, клучните автори и дела (од претходните етапи на образованието);
- дискутира за лирските форми, за иновациите во македонската лирика;
- интерпретира одделни песни и ги коментира опусите и белезите на лириката на Конески, Шопов, Павловски со нивниот специфичен влог во историјата на овој литературен род.

Во Наставната програма за IV година – средно стручно образование со четиригодишно траење, во делот цели се споменува:

- да ги систематизира мотивите и мотивските преокупации во поезијата на Ацо Шопов и да го презентира неговиот развој од ангажиран поет до поет на интимна лирика. Ова се постигнува преку интерпретацијата на песните „Очи“, „Раѓање на зборот“, „Молитви на моето тело“, „Небиднина“.

¹ <https://www.bro.gov.mk/> пристапено на 30.3.23 г.

И во Наставната програма по Македонски јазик за IV година – за учениците од другите заедници, исто како и во Наставната програма за IV година – реформирано гимназиско образование е наведено дека:

- ученикот треба да ги наведе лирските форми во македонската лирика;
- да интерпретира одделни песни и ги коментира опусите и белезите на лириката на Конески, Шопов, Павловски со нивниот специфичен влог во историјата на овој литературен род.

Ацо Шопов во учебниците по Македонски јазик

Содржините за Ацо Шопов – дел од неговите песни, сегмент од неговиот живот – се опфатени како методички единици во актуелните учебници² по Македонски јазик. Со цел да ја разгледаме нивната соодветна застапеност, во овој дел од трудот ќе го анализираме секој учебник посебно што го споменува името Ацо Шопов.

I. Учебници по Македонски јазик за основно образование:

1. Во учебникот *Македонски јазик за VI одделение основно образование*³ од Билјана Димковска и од Сузана Цветковиќ, на стр. 28 е дадена песната „На езеро“ од Ацо Шопов. Оваа песна има за цел да ги запознае учениците со нови зборови за нив, како што се: *дамар, шевар*.
2. Во учебникот *Македонски јазик за VII одд.* од Снежана Велкова и од Соња Јовановска е даден извадок од „На езеро“ (стр. 17): „...Наеднаш – немоќ и загинување. Врз едно невидливо катче од езерото, како непозната трпка врз телото, помина бледо, лесно разбранување. Водата сосема бавно се премрежи и пак сè потона во камено смирување...“. Во овој извадок учениците треба да ги пронајдат аудитивните и визуелните елементи од стиховите.
3. Во учебникот *Македонски јазик за седмо одделение – осумгодишно основно образование* од Богдановски, името на Шопов се среќава многупати: на стр. 41 е дадена песната „Ветрот носи убаво време“, а веднаш до неа има краток извадок од биографијата на Шопов, при што учениците имаат можност да се запознаат со влијанието на поезијата на Шопов во нашата земја, но и надвор од неа. Целта на часот во кој се обработува оваа методичка единица е разговор за песната, размислата

² <https://www.e-ucebnici.mon.gov.mk/> пристапено на 30.3.23 г.

³ Треба да се има предвид дека дел од овие учебници се објавени пред воведувањето на деветгодишното основно образование (во 2007 г.). Па, тие се наменети за еден степен повисоко одделение, во однос на одделението што се сугерира според насловот на учебникот.

на поетот, предизвиканите чувства кај учениците. На стр. 53 е дадена песната „Треба да бидеме подобри“. Освен големата порака што ја носи насловот на песната, таа има за цел да разбуди силна емоција кај учениците со нејзиното читање. Во учебникот се дадени и извадоци од неколку препеви од Шопов, како што се „Хамлет“ и „Дон Родриго“. Целта преку нив е да се откријат мотивите присутни во монолозите на ликовите.

4. Учебникот *Македонски јазик за VII одделение за основно образование* од Снежана Велкова и од Соња Јовановска на двапати го споменува Шопов и тоа во делот: запознавање со терминот *елегија*, а Шопов како автор на песни во кои се застапени тажни чувства; понатаму, запознавање со баладите, а Шопов како автор на македонските балади.
5. Во учебникот *Македонски јазик за VIII одделение* од Снежана Велкова и од Соња Јовановска е дадена песната „Очи“ на стр. 56. Целта е да се анализира песната структурно и содржински; да се направи паралелна рима и да се дискутираат мотивите, поетските слики, изразните средства и структурата на стихот и на строфите.

II. Учебници по Македонски јазик за средно образование:

Од учебниците по Македонски јазик за средно образование вршме анализа на учебникот *Македонски јазик и литература – учебник за IV година за реформираното гимназиско образование* од Венко Андоновски, Марјан Марковиќ и од Глигор Стојковски. Во него, на стр. 35 е наведено: *Антитезата* (спротивноста по значење) меѓу два збора ја викаме *оксиморон* (од старогрчките: „*oksis*“ – остар и „*toron*“ – тап или заедно – *остротапост*). Типичен пример за оксиморон наоѓаме во македонската поезија, во насловот на антологиската песна на Ацо Шопов „Црно сонце“. Најчесто оксиморонот се јавува како антитеза меѓу придавката и именката. На стр. 37 е дадена вежба во која треба да ги препознаат фигурите на формата. Во извадокот „Ни исток имаш црно сонце, ни имаш запад, ни небо за молитва ни земја за напад“, учениците треба да ја препознаат фигурата антитеза преку конфронтирањето на поголема група зборови со друга група зборови.

Шопов се споменува и на стр. 248 во делот *Современа македонска литература* (преглед на жанровите). Во овој дел е наведено дека првите објавени книги на македонски јазик се стихозбирки и се објавуваат во текот на Народноослободителната борба, па и по неа. Со тоа се најавуваат идните големи поети, меѓу кои и Ацо Шопов. На стр. 279 се споменува дека еден од најзаслужните што македонската поезија релативно брзо ги надминува колективистичките, соцреалистички тонови, и кој во својот интимизам ги

отвори вратите на вистинскиот поетски вреж е Ацо Шопов (1923 – 1982), автор на повеќе поетски книги, меѓу кои се издвојуваат „Ветрот носи убаво време“, „Небиднина“, „Гледач во пепелта“.

Критичарите творештвото на Шопов го сместуваат во четири круга. Првиот (1944 – 1950) почнува со стихозбирката на поетот „Песни“ и завршува со „На Грамос“. Вториот почнува со „Стиховите за маката и радоста“ и завршува со „Ветрот носи убаво време“, а третиот го одбележуваат двете најзначајни книги на Шопов „Небиднина“ и „Гледач во пепелта“. Во четвртиот круг свое место наоѓаат „Песна за црната жена“ и „Дрво на ридот“.

Во учебникот се споменува дека пресвртна книга не само за Шопов, туку за македонската литература, воопшто, е „Стихови за маката и радоста“ со која се разнишале цврстите бедеми на дотогашниот соцреалистички модел на книжевното творење. Според авторите на учебникот оваа книга значи почеток на самостојноста на суверниот поетски исказ – повод за позната книжевна конфронтација меѓу формалистите и реалистите или приврзаниците на новата и на дотогашната, непродуктивна уметност.

Авторите на учебникот сметаат дека Шопов особено се истакнува со „Небиднина“ и „Гледач во пепелта“, при што даваат краток преглед на содржините на двете книги.

Заклучни белешки

Оваа година, 2023, е прогласена за Година во чест на Ацо Шопов, а во неа одбележуваме 100 години од неговото раѓање. Македонскиот поет, академик, преведувач, препејувач, амбасадор на Југославија во франкофонски Сенегал, претседател на различни организации, член, основач, директор... Тој е важна историска личност која го наоѓа своето место во учебниците по Македонски јазик за основното и за средното образование.

По овој повод направивме обид да ги разгледаме методичките единици поврзани со него и да ја утврдиме нивната соодветна застапеност.

Од оваа анализа се покажа дека неговото име се среќава во наставните програми и/или во учебниците по Македонски јазик за VII, VIII и за IX одд. основно образование и четврта година средно образование.

Прегледот на споменатите учебници ни покажа дека преку песните на Шопов учениците се запознаваат со нови зборови, фигури на формата, емоцијата што авторот ја пренесува во песната, а понатаму таа се отсликува кај читателот. Оттука, неговите песни служат за најразлични цели.

Се покажа дека во дел од учебниците неговото име е редовно застапено. Некои содржини нè запознаваат со неговиот живот и неговите дела, а други

пак, споменуваат извадоци од песни, секако, целата содржина е соодветна за возраста на учениците што го користат учебникот.

Кон ова ќе додадеме дека е потребно да постои тенденција, стремеж кон збогатување на учебниците по Македонски јазик со поголем број содржини поврзани со големиот македонскиот поет, и со останати историски важни личности од нашево поднебје. Познавањето и знаењето за нашата историја, култура и литература ќе ни овозможат подобро да ги зачуваме. Па така, важно е да се посвети внимание на мноштвото литературни изданија од Шопов, оригиналните книги, изборите од поезијата и препевите.

Користена литература:

- [1] Андоновски, В., Марковиќ, М., Стојковски, Г. (2004). *Македонски јазик и литература, учебник за четврта година за реформираното гимназиско образование*. Скопје: Култура.
- [2] Богдановски, Т. Македонски јазик за седмо одделение – осумгодишно основно образование.
- [3] Велкова, С., Јовановска, С. (2020). Македонски јазик за седмо одделение за основно образование. Скопје: Министерство за образование и наука, Република Македонија.
- [4] Велкова, С., Јовановска, С. Македонски јазик за седмо одделение за основно образование. Скопје: Министерство за образование и наука, Република Македонија.
- [5] Велкова, С., Јовановска, С. (2010). Македонски јазик за осмо одделение. Скопје: Министерство за образование и наука, Република Македонија.
- [6] Димковска, Б., Цветковиќ, С. Македонски јазик за шесто одделение основно образование.
- [7] <https://www.acosopov.com/?lang=mk>

LIFE AND WORK OF ACO ŠOPOV IN MACEDONIAN LANGUAGE TEACHING

Marija Grkova-Beader
Goce Delcev University, Stip

Examining the curricula and textbooks for the Macedonian language subject for primary and secondary education, we come across his name - Aco Šopov. The name is represented as a methodical unit towards the last years of the nine-year primary education (in VII, VIII and IX grade school), as well as in secondary education: in III year – in the three-year secondary professional education; in IV year – reformed high school education; in the IV year – secondary professional education with a duration of four years; and in the IV

year program for students from other communities.

On this occasion, we are making an attempt to review all methodological units related to Šopov and their representation in current textbooks on the Macedonian language subject.

Keywords: Aco Šopov, Macedonian language teaching, Curricula, Macedonian language Textbooks, primary and secondary Education.